

Råd och metoder

Det räcker inte att testa sin innovationsförmåga, det gäller också att förbättra den. Här finner du en hel del råd, metoder och arbetsfrågor. Du kan arbeta med mycket av detta på egen hand, men det är allra bäst att arbeta tillsammans med arbetskamrater. För dig som är egenföretagare vill vi rekommendera att du arbetar tillsammans med några personer ur ditt nätverk.

Mycket av det som beskrivs nedan är hämtat ur Kreativitetsboken, Björkman & Zika-Viktorsson (2008), Norstedts Juridik. Denna bok kan du som medlem i Ingenjörssamfundet köpa till rabatterat pris, www.ingenjorsamfundet.se.

1. Hur innovativ är du?

Att vara innovativ handlar om att kunna komma på kreativa idéer och att se till att de genomförs. Vi kan hindras av att vi inte tycker att vi är kreativa (eller att vi inte vet att vi är det) eller av att vi är ovana att genomföra idéer. Det kan också finnas trögheter i organisationen, dem återkommer vi till senare. Budskapen i detta avsnitt är alltså:

- Du är kreativ
- Kreativa metoder kan hjälpa dig att komma på mer
- Du måste våga och orka för att komma någonstans
- Din egen uppfattning om din innovativa förmåga spelar roll och den kommer att utvecklas ju mer du försöker

Om du vill stärka din kreativitet bör du utgå från att du, precis som andra människor, har en kreativ förmåga. Denna bygger på dina kunskaper och erfarenheter och på att du känner motivation för ditt uppdrag. Om du har svårt att få fram de kreativa idéerna är det ofta bra att jobba tillsammans med andra. Resonemangen nedan bygger just på gruppövningar, men du kan plocka upp ett och annat och också försöka nyttja det på egen hand.

Våga tänka nytt!

Nyttjande av speciella metoder eller tekniker kan bidra till en förbättring av det kreativa klimatet och ge medarbetare ett starkare självförtroende när det gäller den egna kreativa förmågan – samtidigt som nya idéer skapas. Brainstorming är den mest berömda kreativitetsmetoden. Det handlar i vanliga fall om en övning som är ledd av en moderator/facilitator, som ska hjälpa en grupp att följa fyra riktlinjer:

- Man är inte bunden av några konventioner eller formella regler
- Negativ kritik är förbjuden
- Det är fullt tillåtet och till och med önskvärt att "stjäla" och vidareutveckla varandras idéer
- Det gäller att hitta många idéer

Det har forskats en hel del kring brainstorming – och vi vet att man ofta får fram fler nya idéer än i mera konventionella möten. Samtidigt som forskning visat att stora grupper kan åstadkomma fler idéer än mindre grupper, åstadkoms ofta fler idéer per person i små grupper.

Ingenjörssamfundet

Ingenjörssamfundet är en yrkesorganisation för dig som arbetar med naturvetenskap och teknik och är medlem i Fackförbundet SKTF, Fackförbundet SKTF, Finansförbundet, Försvarsförbundet eller Unionen. ingenjorsamfundet.se

Grupp eller enskilt?

Det är lätt att tänka sig att gruppbrainstorming är mera kreativt än enskild brainstorming. Varför är det inte nödvändigtvis så? Några förklaringar till att gruppbrainstorming inte alltid fungerar bra är att:

- Det är svårt att prata mer än en person åt gången – och det kan vara svårt att hålla kvar eller utveckla sina egna tankar om man ska lyssna samtidigt
- Någon i gruppen kan vara dominant, vilket minskar de övrigas lust att bidra
- Man litar på att de övriga i gruppen jobbar – och då behöver man inte själv bidra

Kreativa metoder

Bra metoder för att utveckla kreativa idéer bör bygga på:

- Skapande av en särskild "kreativ fas" under vilken man undviker att utvärdera de idéer som kommer
- Att alla får möjlighet till individuellt tänkande
- Att alla ges möjlighet att uttrycka sig
- Att gruppen "spånar vidare" på varandras (och egna) idéer
- Att man betonar värdet av att idéer är många och originella
- Att alla idéer dokumenteras och sparas - många idéer som är ogenomförbara idag kan vara guldkorn om ett eller tre år!
- Att man kommer överens om att man håller det inom gruppen vem som sade vad

Realize AB har tagit fram exempel på enkla metoder och mallar för Idégenerering, Idéurval och Idéförädling. Dessa kan hjälpa dig och din grupp i ert arbete. Du hittar dem i Verktygslådan under Råd och metoder på www.ingenjorsamfundet.se.

2. Hur innovativ kan du vara på din arbetsplats?

För att du ska kunna vara innovativ på arbetsplatsen räcker det inte med att du har förmågan att komma med många idéer. De måste också komma fram och leda till förändring. Då är det viktigt att ni klarar av att uppmuntra varandra, att ni har ett öppet, respektfullt och demokratiskt klimat och att det finns ett intresse för förbättringar och innovationer på arbetsplatsen. Nedan finns ett antal frågor att arbeta med för att få igång en process för att förbättra det innovativa klimatet. Välj de frågor som känns viktigast för er och jobba med dem!

Insiktssamtal

- Ge exempel på kreativa idéer, lösningar och innovationer som ni arbetat fram på er arbetsplats.
- Diskutera press och arbetsbelastning och hur detta hindrar respektive driver fram nya idéer och kreativa lösningar på problem.
- Tillåter den fysiska miljön kreativa möten, problemlösning och idéskapande? Vad kan förbättras? Vilka möjligheter finns att förbättra kommunikation och problemlösning genom exempelvis bilder eller modeller?

Ingenjörssamfundet

Ingenjörssamfundet är en yrkesorganisation för dig som arbetar med naturvetenskap och teknik och är medlem i Fackförbundet SKTF, Fackförbundet SKTF, Finansförbundet, Försvarsförbundet eller Unionen. ingenjorsamfundet.se

Starta jobbet

- Hur kan ledare och chefer stärka det kreativa klimatet hos er?
- Hur stora risker är det möjligt eller lämpligt att ta för att få fram innovationer? Vilka hinder måste övervinnas? Vilket mod krävs av ledare och medarbetare för att arbeta med innovationer?
- Hur skulle ni kunna utnyttja skillnader och likheter (i kompetens och erfarenhet) mellan medarbetarna för att bli mer kreativa?

Hur ser ert arbetsklimat ut?

- Beskriv det med hjälp av följande nyckelbegrepp:
- Tid att utveckla idéer
- Tillit och stöd från ledning och arbetskamrater
- Risktagande
- Lekfullhet och humor

Gör en åtgärdsplan för att förbättra ert klimat!

3. Hur väl tar din arbetsplats vara på din innovativitet?

Detta handlar mycket om organisationens förmåga att organisera för innovation. Alla verksamheter kan inte ha stora forsknings- och utvecklingsavdelningar – och det är inte säkert att sådana avdelningar är innovativa. En innovativ verksamhet kännetecknas av att alla anställda på olika sätt medverkar när det gäller förbättringar och innovationer. Detta stöds av att man har organisatoriska kunskaper och rutiner när det gäller allt från kreativa metoder till förverkligande av idéer. Vissa kunskaper kan det vara svårt att ha själv, exempelvis kan man knappast ha patentexperter på alla företag. Därför är det viktigt att ingå i värdeskapande nätverk.

En arbetsplats som tar vara på din innovationsförmåga har värderingar som stödjer innovativitet, processer som är inriktade på förnyelse och lägger resurser på utveckling av idéer och medarbetare. Man utvecklar många nya idéer – och dessa samlas in och vårdas. Man har rutiner för hur man gör innovationer av idéer.

Nedan följer ett frågebatteri att arbeta med. Välj de viktigaste och avsluta ert arbete med att göra konkreta förbättringsplaner!

Om kreativitet

1. Vilka är era värderingar?
2. Upplever ni att de kan få er att välja bort produkt/tjänsteidéer som skulle kunna vara framgångsrika? I så fall: vad göra åt detta?
3. Upplever ni ofta att ni saknar resurser för utvecklingsarbete? Vilka resurser? Hur hanteras detta?
4. Vilka kreativa metoder har ni använt? Vad har varit bra och vad har varit mindre bra med dessa?

Ingenjörssamfundet

Ingenjörssamfundet är en yrkesorganisation för dig som arbetar med naturvetenskap och teknik och är medlem i Fackförbundet SKTF, Fackförbundet SKTF, Finansförbundet, Försvarsförbundet eller Unionen. ingenjorsamfundet.se

5. Hur fångas goda idéer upp? Vilka strukturer finns för att säkra att goda idéer kan förverkligas? Vilka nya strukturer skulle behövas?
6. Hur brukar ni utvärdera, dokumentera, sprida och spara nya idéer som uppstår i arbetet?
7. Återanvänder ni idéer som uppkommer i ert utvecklingsarbete? Varför? Varför inte? Hur går det till?

Om processen

8. Hur ser era processer som leder till investeringsbeslut ut? Begränsar eller vidgar de er "möjlighetshorisont"? Hur skulle de kunna förbättras?
9. Diskutera fördelar och nackdelar med det stora respektive lilla företaget när det kommer till innovationsförmåga!
10. Hur använder ni era kunder i utvecklingsarbetet?
11. Ser ni några risker att kunderna begränsar er kreativitet? Hur möter ni i så fall detta?
12. Deltar leverantörer eller andra "externa parter" i ert utvecklingsarbete? Varför? Varför inte? På vilket sätt sker samarbetet?
13. Finns universitet, industriforskningsinstitut eller motsvarande med i era utvecklingsprocesser? Varför? Varför inte? På vilket sätt sker samarbetet?

4. Att våga och orka

Att våga och orka är olika lätt på olika ställen. Därför är det viktigt att jobba med organisationens kultur, så att medarbetarna verkligen får utrymme att genomföra förändringar. Nedan kommer en del tips om vad man kan göra när man står där med en bra idé.

Att komma vidare med en idé

Alltför många goda idéer stannar upp för att man tycker att man saknar möjligheten att förverkliga dem. "Så gör vi inte här" eller "det är för jobbigt", tänker man och går vidare som om inget hänt. Men många idéer förtjänar faktiskt att förverkligas. Gör en tydlig beskrivning av den tänkta produkten/tjänsten/processen och hur den skulle kunna utvecklas och produceras! Försök visa förväntade kostnader och intäkter eller kostnadsbesparingar! Beskriv vad ett utvecklingsarbete skulle kräva! Behövs extern finansiering? Kan man utveckla idén tillsammans med exempelvis en leverantör eller en kund? Denna första "affärsplan" fungerar sedan som ett stöd i arbetet för att komma åt de resurser som behövs för att utveckla idén vidare.

Några tänkbara strategier kan vara:

- Övertyga chefen, eller om inte det går, be att få prata med en högre chef (eller en chef på en avdelning där idén lättare blir förstådd).
- Om företaget inte alls är intresserat: är det läge för dig och några kollegor att bilda eget? Vem äger idén?•
- Om ni äger idén: går det att hitta något annat företag där den kan förverkligas? Går det att patentera idén och sälja den?
- Om du och dina kollegor tror mycket på idén: kan det vara en lösning att ni, tillsammans med bolaget, bildar ett dotterbolag?

Arbetstagares uppfinningar

Som anställd har du i princip alltid rätt till skälig ersättning för en uppfinning som arbetsgivaren utnyttjar rätten till. Men hur mycket är egentligen en skälig ersättning? Ingenjörsamfundets medlemmar får gratis juridisk rådgivning i ämnet. Vänd dig till Marianne Lettström, jurist med specialisering på arbetstagares uppfinningar, för frågor. Läs mer på www.ingenjorsamfundet.se

5. Kontakter

Det finns många som på olika sätt intresserar sig för utveckling och kommersialisering av nya idéer. Därför finns det expertstöd att få när det gäller exempelvis att skriva en affärsplan, kring uppfinnarfrågor, att starta nytt företag och finansiering av utvecklingsprojekt. Nedan beskrivs några av dessa aktörer.

Utbildningsföretag

Ingenjörsamfundet samarbetar med ett antal utbildningsföretag. För dig som är medlem i Ingenjörsamfundet kan du välja bland mer än 100 kvalificerade utbildningar med upp till 75% rabatt. Här hittar du allt från korta kurser till flera veckors ditansutbildningar. Det finns kurser för dig som är ny i yrkeslivet och för dig som har lång yrkeserfarenhet.

Via **Lomsjö Akademien** kan du utveckla din entreprenörsförmåga i ett webbaserat utbildningsprogram. Du lär dig grunderna för att utveckla en idé till en verksamhet. Övriga utbildningsföretag är **SIS Forum**, **Mindset**, **Mainsys**, **Klick Data**, **Informator** och **Ledarinstitutet**. Läs mer på www.ingenjorsamfundet.se.

Uppfinnarskolan idéum

Ingenjörsamfundet är en av grundarna till idéums ettåriga innovationsutbildning, Tekniskt Nyskapande. Den behandlar hela innovationsprocessen från idé till marknad. Utbildningen ger kunskap om bl a industridesign, materialteknik, produktionsteknik, modellteknik och CAD. Två tredjedelar av utbildningen sker på distans, övrig tid är internatutbildning och förlagd på CIEL, Centrum för Innovation och Entreprenörskap i Lidköping.

www.ideum.nu

Realize AB

Realize är ett produkt- och konsultföretag som sedan 1997 utbildat i kreativa verktyg, tekniker och grupprocesser för att tänka nytt kring sin verksamhet. Realize leder workshops inom områdena marknad, produktutveckling, affärsmodell, strategi, organisation och sälj. Idéspelet, ett brädspel för Brainstorming lanserades 2008. Realize har utbildat över 7 500 personer, lett 360 workshops hos drygt 110 företag och organisationer. www.realize.se

Ingenjörsamfundet

Ingenjörsamfundet är en yrkesorganisation för dig som arbetar med naturvetenskap och teknik och är medlem i Fackförbundet SKTF, Fackförbundet SKTF, Finansförbundet, Försvarsförbundet eller Unionen. ingenjorsamfundet.se

Innovation Plant

Innovation Plant hjälper företag, organisationer och regioner att effektivisera och organisera sina innovationsprocesser. Företaget är grundat och drivs av Kaj Mickos, Professor i Innovationsteknik. Arbetsättet bygger på Mickos modell, Innovation Plant modellen, som är ett resultat av hans många år som verksam i innovationsbranchen. Innovation Plant erbjuder allt från inspirationsföreläsningar till full implementering av Innovation Plant modellen. www.innovationplant.se

Kreditgarantiföreningar

I Sverige finns idag regionala kreditgarantiföreningar i Värmland, Gävleborg, norra Småland, Dalarna, Kronoberg, Jämtland och Skåne samt den branschspecifika Milko. Samtliga är kopplade till Sveriges Kreditgarantiförening (SKGF). Intresset är stort i många delar av landet och flera föreningar är på väg att startas. Kreditgarantiföreningar har som syfte att underlätta för sina medlemmar att få lån och finansiering hos banker och andra kreditinstitut. Kreditgarantiföreningar ställer ut garantier för lån och andra krediter som småföretagare har behov av för sin rörelse. Föreningarnas verksamhet bygger på privat engagemang för att underlätta finansiering av företag.

Innovationsbron AB

Organisationens verksamhet är inriktad på att identifiera och utveckla forskningsrelaterade affärsidéer och företag med hög kommersiell potential. Tillsammans med samarbetspartners både på nationell som regional nivå, utvecklar Innovationsbron inkubatorer samt bidrar med tidig och marknadskompletterande såddfinansiering till forskningsrelaterade företag. Innovationsbron har sju regionala bolag. www.innovationsbron.se

Svenska Riskkapitalföreningen

Riskkapital är medel som satsas i ägande i företag och skiljer sig därför från lån. Svenska Riskkapitalföreningen är inriktad på att sprida kunskap om riskkapital och föreningens medlemmar, men erbjuder ingen service eller rådgivning för entreprenörer. Entreprenörer som söker kapital för att etablera eller utveckla företag kan via Riskkapitalföreningens hemsida finna adresser till föreningens investerande medlemsföretag eller finna vägar att få hjälp med kapitalanskaffning och andra tjänster. www.svca.se

Svenska Uppfinnareföreningen

Svenska Uppfinnareföreningens uppgift är att främja uppfinnarens och uppfinnandets villkor i samhället. Föreningen har ett bra uppfinnarnätverk, vilket ger medlemmarna möjligheter att träffa likasinnade och utbyta idéer, tips och få hjälp med problemlösning. Svenska Uppfinnareföreningen har lokalföreningar på närmare 40 platser runt om i landet. www.uppfinnare.se

Kommunernas näringslivskontor

Via kommunernas hemsidor finner man kommunernas näringslivskontor eller motsvarande verksamheter. Exempelvis etablerings-, lokal- och markfrågor och tips om lokala nätverk/aktörer kan man räkna med att finna. Leta på kommunens hemsida!

Kunskapsförmedlingen

Hit kan du vända dig om din idé behöver utvecklas vidare eller om du behöver komma i kontakt med spetskompetenser inom ditt område. Kunskapsförmedlingen är en samlingsplats för svensk forskning inom produktframtagning, dvs produktutveckling, produktion, eftermarknad och produktstöd. Här finner du de senaste resultaten i form av forskningsprojekt och forskarstudier. Du hittar också kontaktuppgifter till forskare på högskolor, universitet, institut och företag. www.resultcenter.se

Ingenjörssamfundet

Ingenjörssamfundet är en yrkesorganisation för dig som arbetar med naturvetenskap och teknik och är medlem i Fackförbundet SKTF, Fackförbundet SKTF, Finansförbundet, Försvarsförbundet eller Unionen. ingenjorsamfundet.se

Jobs and Society/NyföretagarCentrum

Jobs and Society/NyföretagarCentrum är en näringslivsdriven stiftelse som har syftet att stimulera entreprenörskap och framväxten av livskraftiga nya företag. Först och främst sker det genom NyföretagarCentrum på mer än 100 orter i Sverige. **www.nyforetagarcentrum.se**

Connect Sverige

Organisationen har Ingenjörsvetenskapsakademien och Svenskt Näringsliv som huvudmän. Den arbetar i regionala nätverk med att sammanföra entreprenörer, kompetens och kapital. På Connect Sveriges hemsida finner man utbildningsmaterial för entreprenörer. Organisationen bedriver bland annat kostnadsfria "språngbrädor", där nya företag får stöd att utveckla sin affärsplan, samtidigt som viktiga kontakter etableras. **www.connectsverige.se**

Industriella Utvecklingscentra (IUC)

Det finns 17 utvecklingscentra, vilka ägs av näringslivet i de regioner där de är verksamma. Under IUC:s paraply ges småföretagare möjligheter att nyttja storföretags resurser och kontakter, få tillgång till projektledare, hitta riskvilligt kapital, möta forskare och offentliga myndigheter m m. **www.iuc.se**

Almi Företagspartner AB

Almis verksamhet är inriktad på stöd till mindre företag genom strategisk rådgivning, kompetensutveckling och långivning. Man ger lån till nya och växande företag, och uppmuntrar särskilt kvinnliga företagare samt unga företagare. Verksamheten bedrivs i 21 regionala dotterbolag, så det behöver inte vara så långt till närmaste kontor. Almi verkar på uppdrag av staten, landstingen och vissa kommuner. **www.almi.se**

Industrifonden

Stiftelsen industrifonden erbjuder riskkapital, lån och rådgivning inför expansion eller förnyelse av företagets verksamhet. Verksamheten är inriktad mot främst mindre och medelstora företag i tillväxtbranscher. Fonden är delägare i ett antal regionala riskkapitalbolag. **www.industrifonden.se**

Kompetenscentra/VINNOVA

VINNOVA – Verket för innovationssystem stöder och finansierar behovsmotiveradeforsknings- och utvecklingsprojekt, bl a genom ett arbete vid 28 kompetenscentra vid universitet och högskolor. Vid dessa centra arbetar företag och forskare långsiktigt i projekt, ofta av tvärvetenskaplig karaktär. VINNOVA genomför också andra insatser, bl a Forska&Väx, ett program för att stödja utveckling och kommersialisering av teknikbaserade innovationer inom små företag. **www.vinnova.se**

Nutek

Nutek – Verket för näringslivsutveckling är Sveriges centrala näringspolitiskmyndighet. Nuteks uppgift är att främja hållbar tillväxt i hela landet. Genom finansiering, information och rådgivning och stöd till program och processer arbetar Nutek för att stärka förutsättningarna för tillväxt i näringsliv och regioner. På Nuteks hemsida kan man finna information om bl a finansiering av företagsutveckling. **www.nutek.se**

Patent- och Registreringsverket (PRV)

Detta statliga verk ger skydd och ensamrätt till tekniska idéer, varumärken och design. Patent är ett skydd för tekniska lösningar och uppfinningar. Det är själva idéns utformning och användning som du får skydd för, det betyder att inte bara produkter utan även metoder och användningar kan patenteras. Även mönster/design, d v s en produkts utseende kan skyddas. På PRVs hemsida finns information om vad en ansökan om patent eller mönsterskydd ska innehålla samt uppgifter om avgifter för patentansökan m m. Man för också register över beviljade patent m m. **www.prv.se**

Ingenjörssamfundet

Ingenjörssamfundet är en yrkesorganisation för dig som arbetar med naturvetenskap och teknik och är medlem i Fackförbundet SKTF, Fackförbundet SKTF, Finansförbundet, Försvarsförbundet eller Unionen. ingenjorsamfundet.se